

Koosoleku memo

Haanja ja Põlva-Võru külastusala külastuskorralduskava tööühma kohtumine

04.04.2019

Juhatas: Tarmo Denks

Protokollis: Tiina Selart

Osalejad: Merle Tarrend, Viktor Mägi, Risto Sepp, Ago Muttik, Mati Urbanik, Tiit Timberg, Rein Zaitsev, Kadri Kuusksalu, Lilian Freiberg, Annika Tuum, Kristi Kahu, Ester Hommik, Merike Tsimmer, Tiia Ilmet, Taavi Tatsi, Tarmo Denks, Tiina Selart, Kerli Karoles-Viia

Päevakord:

1. Sissejuhatus, kava tutvustus

Kerli Karoles-Viia tutvustas RMK külastuskorralduse tegevusvaldkonda, loodushoiuobjektide külastustrende ja külastuskorralduskava (edaspidi KÜKa) uuendamise protsessi.

2. Eelmise kavaperioodi täitmine

Tarmo Denks tutvustas eelmisel kavaperioodil kavandatud ja tehtud suuremaid ehitus- ja rekonstrueerimistöid, rahastamisallikaid ning kitsaskohti majandamisel, samuti olulisemaid teavitamis- ja loodushariduslikke tegevusi.

Igal aastal kasutada RMK eelarvelisi vahendeid külastusala objektide hooldamiseks, parendamiseks ja külastajate teavitamiseks läbi loodushariduslike sündmuste ja tegevuste. Aastatel 2012 – 2018 oli võimalus kasutada ERF ja ÜF programmi rahastusi, mille tulemusena on rekonstrueeritud mitmed objektid.

Olulisemad tegevused aastate lõikes:

2012

- Laskevälja rattarada, suunatud kaitsealadelt välja kulutavamaid tegevusi ja külastuskoormust ning tutvustamaks piirkonna militaarobjekte
- Suure Munamäe puhkekohas uus DC

2013

- RMK looduskeskuste infrastruktuuri arendamine, ERF – Pähni külastuskeskuse ja väliõppeklassi rekonstrueerimine ning sisustamine
- Teatripiknik – 2 etendust kokku 1200 külastajale, tutvustamaks metsamajandamist
- valmis matkatee Aegviidu-Ähijärve haru, mis ühendas enamus olemasolevaid objekte

2014

- Pähni metsaõpperaja rekonstrueerimine, ERF

2015

- Meenikunno matkaraja rekonstrueerimine, ERF – ligipääs erivajadustega külastajale kuni järveni. Külastus on tuntavalt tõusnud.
- Metsa kõlakojad - kolmest hiidruuporist koosnev installatsioon, mis valmis Eesti Kunstiakadeemia sisearhitektuuri osakonna tudengite kursusetööna
- Paganamaa vaatetorni rekonstrueerimine ERF, paikneb eramaal, kasutusõigus sõlmitud

2016

- Tellingumäe ja Liipsaare vaatetornide remonttööd vastavalt ekspertiisile

2017

- Ootsipalu hiiglased – maailmameistrist hariliku männi ja Eesti kõrgeima kuuse uudistajate suunamiseks ehitatud taristu

2018

- Luhasoo matkaraja rekonstrueerimine, ÜF
- Matkatee üritus – kingitus EV 100 sünnipäevaks

Külastusala eripäraks on metsamajade ja -onni paljus.

Kokkuvõtteks tõdeti, et eelmisel kavaperioodil kavandatu on peaaegu täies ulatuses ellu viidud. Parandatud on radade ligipääsetavust erivajadustega külastajatele.

3. Järgmiseks kavaperioodiks üldiste eesmärkide tutvustus, täiendamine. Koostöövõimalused kohalike omavalitsuste, Keskkonnaameti jt huvipooltega.

Tiia Ilmet tutvustas KÜKa RMK sisemise tööühma töö tulemusena valminud alakeskseid profile, lahendamist vajavaid probleeme ja üldiseid arengusuundi. Alade profile on täiendatud enne koosolekut esitatud ettepanekutega.

Eesmärgiks on suunata kulutavad tegevused, kaitsealadelt puhkealadele, kaitsealadel on põhisuund kaitseväärtuste tutvustamine, seda eelkõige radadel.

Arutleti järgmistel teemadel:

Koostöö ettevõtjatega, KOV, Keskkonnaameti ja maaomanikega

- Matkatee seob olemasolevad objekte, rajatud on päevamatka kaugusele ööbimisvõimalusi. Matkatee kaudu on võimalik tutvustada ka väiksemate kaitsealade kaitseväärtusi, millel ei paikne igaüheõiguse objekti. Tutvustati probleeme matkatee marsruudil ja loodusradadel, mis läbivad eramaid. Eelistatud on marsruudi kulgemine riigimaadel, eramaid läbivate loodusradade kohta sõlmitakse omanikega mittenotariaalne avaliku kasutuse leping. Eramadel paikneva taristu suuremahulisel rekonstrueerimisel on vajalik teha isikliku kasutusõiguse leping KOV-i või RMK kasuks, et tagada võimalus objekti kasutada.
- Oluline tagada loodusradadel läbipääsud loomaaedadest, uutes maakaautuslepingutes märkida väravakohad.

- Arutati plaane seoses Karula rahuvspargi vaatetorniga. Rebasemõisa torn on rekonstrueerimisel, Mäekonnu uue torni rajamine sõltub finantseerimisvõimalustest.
- Viimastel aastatel on suurenenud karavaniturism. RMK külastusobjektide parklad on piiratud võimalustega, ei paku karavanidele vajalikke teenuseid ega oma vastavaid kommunikatsioone ja seda pole plaanis ka teha. Karavanituristidele võimaluste pakkumine oleks võimalus eraettevõtjatele.
- Uuriti veeskamiskohtade rajamise võimaluste kohta veekogude ääres. RMK poolt on valmidus leida taristule koht ja sõlmida vastavad maarendilepingud.
- Oluline teada saada kui palju leiab meie taristu kasutust ettevõtjate poolt, praegu ülevaade puudub. Parema info võimaldab külastust hajutada ja teavitamist parandada, vältida konfliktolukordasid. Otsitakse võimalusi koostöiselt leida probleemile lahendus.
- Enduro, ATV jms motosporti harrastajad tegelevad oma sõitudega kooskõlastamata radadel, vajalik on nende teavitamine ja tegevusvõimaluste leidmine koostöös KOV-iga. RMK-l piirkonnas ettevalmistatud ametlike radu pole. RMK kaalub kas on võimalusi avalikus kasutuses võimaluste loomiseks. Rõuge vallas on töögrupp, kes algatas ja valmistab ette ATV sõiduks trassi Missost Mõnisten.
- Valdadel valmimas Eesti-Läti ühisprojekt - Green Railway -, mis kulgeb mööda raudteetammi Koikkülast Mõnistesse.
- Koostöö Setumaa vallaga. Pärandkultuuri tutvustav Õrsava matkarada oleks võimalik siduda RMK taristuga.

Tähistus, viidastus ja teavitamine

- Toodi välja vajadust looduskaitsealadel läbi tähistamise ja teavitamise parandada külastaja teavet metsa olukorra kohta sihtkaitsevööndites, kus metsa ei majandata. Külastajale on küsimusi tekitanud Meenikunno looduskaitseala liikumisteedeäärsed lamapuiduga ja tormimurruga sihtkaitsevööndi metsad, samuti Valgamaal Kõrgepervel Ootsipalu hiiglaste juurde suunduva tee äärsed metsad. Halvenenud on metsa olukord Mustjärves tegutsevate kibraste tegevuse tõttu. Olukordi peaks lahendama juhtumipõhiselt koostöiselt RMK vastavate osakondade ja KKA-ga. Tiheda külastusega kohtades on võimalus külastajajale selgitada, mis on sihtkaitsevöönd, teavitada selle kaitsekorra ja töödest, mis seal võimalik teha.
- Tehti ettepanek rohkem kasutada QR koodi teabe jagamisel. Halva levi tõttu ei ole see kõikjal võimalik, kuid tulevikus on plaan QR koodi paralleelselt tavapäraste infotahvlite kasutada.
- Ödri lõkkekoht II on tundlik külastuskoormuse suhtes, vajalik on tõkkepuu paigaldamine, et tagada pinnase kaitse.

Prügimajandus

- Prügiveo aluseks on korraldatud jäätmevedu, praegune jäätmevedu on katastripõhine ja tühjenduse intervall RMK külastuskorraldusliku tegevuse seisukohast tihti liiga pikk. Täiendavate tühjenduste tellimine on kallim kui tavatühjendus. KOV-iga uute prügiveohangete sõlmimisel on oluline koostöö, et saaks arvestada külastuskorralduslike erisustega, et taga suvel sagedasem prügikastide tühjendamine. Külastusalal on teatud hulk prügikogumispunkte. Kaaluda võimalust teatud piirkondades hankida prügivedu sarnaselt metskondadega.
- Vajalik on laialdane üldise „prügisuhtumise“ kujundamine teavitus- ja loodusharidustegevuse kaudu. Korraldatud jäätmeveo tutvustamine valdade lehtedes ja kodulehel, paranevad võimalused jäätmete äraandmiseks. Oluline on, et vallad suhtuksid kriitiliselt prügilepingutest vabastamistesse, eriti suvilapiirkondades. Valdadel on organiseeritud ohtlike jäätmete ringid, osad jäätmejaamad on avatud ka nädalavahetusel, mis soodustab prügi äraandmist.

Sotsiaalmeedia ja trükised

- RMK saab tagada andmete ajakohasuse oma kodulehtedel <https://loodusegakoos.ee/> ja rakendustes, teistelt lehtedel tuleb võimalusel sinna suunata/linkida. Vajalik on andmete igakordne kontrollimine RMK otseallikast ka valdade, Keskkonnameti jt trükiste, infotahvlite jms koostamisel.
- KOV-i kaudu võimalik operatiivselt teateid anda läbi valla lehe või Facebooki. Sotsiaalmeediat, kohalike lehtede jms võimalusi tuleks kasutada rohkem, parandamaks külastajate teadlikkust ja tutvustada kaitsealade kaitsekorda ning majandamise erisusi.

Otsustati:

RMK lisab tööühma koosoleku materjalid www.rmk.ee Haanja ja Põlva-Võru külastusala külastuskorralduskava lehele. Järgmise kohtumise aeg lepitakse kokku jooksvalt. Ettepanekud ja probleemkohad edastada kirjalikult ettepanekute esitamise vormi kasutades (vorm leitav: <https://www.rmk.ee/organisatsioon/tegevusvaldkonnad/loodushoid/kulastuskorralduskaavad/haanja-ja-polva-voru-kulastusosalad>): tiia.ilmet@rmk.ee